

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 27 de març de 2008

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- El Sr. A.R.M. va presentar davant de l'Hble. Batllia, demanda laboral contra la societat A SL (A SL) en reclamació de les quantitats de: 4.661,20 € en concepte de retribució salarial; 423,40 € en concepte de dietes corresponents al mes de maig i juny del 2006; 3.750 € en concepte d'indemnització per acomiadament efectuat de manera irregular; amb els interessos legals corresponents.

II.- La societat A SL es va oposar a totes les pretensions de la part agent, contestant que no existeix cap retribució salarial deguda, ni tampoc cap dieta pendent de satisfacció al Sr. A.R.M. i que la rescissió unilateral de la relació laboral duta a terme en el seu dia pel Sr. A.R.M. no gaudeix de cap mena de justificació, en no concórrer, en cap mesura, els motius de desistiment invocats per l'agent, recollits als apartats 3,4 i 5 de l'article 75 de la Llei sobre el contracte de treball.

III.- Per sentència de data 27 de setembre del 2007, l'Hble. Tribunal Unipersonal de batlles, secció civil, estimant parcialment la demanda de l'agent, va condemnar la societat A SL a satisfer al Sr. A.R.M., la quantitat de 7.167,60 €, més els interessos legals a comptar de la

data de fermesa de la resolució, i a satisfer el pagament de les costes processals causades. Contra aquesta resolució ambdues parts han interposat recurs d'apel·lació.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN.

FONAMENTS DE DRET

I.- En basa del seu recurs la societat A SL manifesta que no existeix cap prova que permeti considerar que el salari percebut mensualment pel Sr. A.R.M. durant la vigència de la relació laboral, fos de 2.500 € i no de 1.500 €; que tampoc no procedeix satisfer al Sr. A.R.M. cap import en concepte de dietes, compte tingut que res no indica que les despeses reclamades es derivin de la prestació de cap servei laboral per ordre i compte de la societat A SL per part del Sr. A.R.M.; que els retards en el pagament del salari que, puntualment, es varen poder produir, no foren en cap cas injustificats, atès que aquesta demora només es produí els mesos de juny i juliol i respongué a la difícil situació econòmica de l'empresa; que no ha existit cap manca d'afiliació del treballador a la CASS, ni tampoc cap falsejament a les declaracions cursades a aquella, atès que si en el seu moment la societat A SL cometé l'error involuntari de no declarar prop del referit organisme les comissions satisfetes al Sr. A.R.M., aquesta circumstància fou en el seu dia regularitzada voluntàriament per l'empresa.

II.- Els motius d'apel·lació del Sr. A.R.M. són els següents: d'una banda, compte tingut que és pacífic entre les dues parts que les dietes reclamades existeixen, i que la part adversa no ha provat que les dietes ja havien estat pagades, correspon estimar la reclamació del treballador per aquest concepte; i d'altra banda, compte tingut de la mala fe evident amb la qual va actuar sempre la societat defenent, que va causar-li un greu perjudici, correspon satisfer al treballador l'indemnització reclamada.

III.- El Sr. A.R.M. va començar a treballar pel compte de la societat A SL, el dia 21 de novembre del 2005. Per carta de data 9 d'agost del 2006, el

treballador va procedir a la rescissió unilateral i sense preavís de la relació laboral entre les parts, pels motius contemplats als punts 3,4 i 5 de l'article 75 de la Llei sobre el contracte de treball. La problemàtica que s'ha de resoldre es centra en dues qüestions: d'un cantó, la determinació de la retribució salarial del Sr. A.R.M. i d'un altra cantó, la justificació del desistiment del treballador.

IV.- Pel que fa al salari del Sr. A.R.M., el mateix pretén que l'import de la seva nòmina era de 2.500 €, aleshores que l'empresa sosté que dit import era de 1.500 € amb una part variable derivada de les vendes efectuades durant el mes corresponent pel Sr. A.R.M.. La prova dels diferents conceptes retributius i del seu import, l'ha d'aportar l'empresa mitjançant els butlletins de salari, d'acord amb les disposicions de l'article 60 de la Llei sobre el contracte de treball. En cas d'autes, força és de constatar que no existeix cap butlletí de salari del Sr. A.R.M., ço que constitueix una infracció lleu a la reglamentació laboral per part de l'empresa. S'ha doncs de determinar la natura i l'import del salari del Sr. A.R.M. mitjançant altres elements de proves. S'ha de posar de manifest que l'empresa no aporta cap prova que acrediti les seves afirmacions, llevat dels fulls de pagament de cotitzacions a la CASS, que no poden constituir una prova objectiva en raó del caràcter unilateral de les declaracions que hi consten, cursades únicament per l'empresa. Aquesta Sala comparteix l'acurada i encertada anàlisi de les proves que ha fet el primer jutge, a la qual no hi ha res a afegir. En tràmit d'apel·lació la societat A SL no pot denegar cap valor probatori al testimoniatge del Sr. G.C.B., ja que en primera instància, no tan sols no va negar que el mateix hagi elaborat el balanç de l'empresa amb la comptabilitat adient, sinó que es refereix expressament a les declaracions del mateix Sr. G.C.B. per justificar la difícil situació econòmica de l'empresa (pàgina 2 de les conclusions del dia 2 de juliol del 2007). S'ha doncs de considerar que el veritable salari del Sr. A.R.M. correspon a l'import de 2.500 € al mes, així com ho manifesta la part agent.

V.- El Sr. A.R.M. reclama igualment el pagament d'unes dietes per un import de 423,40 €. En el seu escrit de contesta a la demanda de l'agent, la societat A SL no nega ni el principi ni l'import de la reclamació del Sr.

A.R.M., sinó que declara: "l'empresa no deu al treballador cap dieta, atès que totes foren puntualment satisfetes al treballador. Fins i tot les corresponents al document n° 7 adjuntat a l'escrit de demanda en judici formulat en el marc de les presents actuacions foren satisfetes en efectiu pel Sr. A.M.G.". Per tant no pot ara, en tràmit d'apel·lació anar la societat A SL en contra dels seus propis actes i pretendre : "que res no indica (si analitzem el contingut dels justificants aportats en relació a aquest extrem, adjuntats a l'escrit de demanda en judici, distingits de document n° 7) que les despeses reclamades es derivin de la prestació de cap servei laboral per ordre i compte de la societat A SL per part del Sr. A.R.M....". Ara bé, si pertoca a la part que pretén haver complit una obligació provar el referit compliment, també pertoca a la part que reclama justificar el deute en la seva totalitat. En el present cas, el Sr. A.R.M. només acredita, mitjançant els documents que consten en autes, l'import de 56,40 € en concepte de dietes, el que imposa la confirmació de la sentència impugnada sobre aquest extrem i la desestimació corresponent del recurs del Sr. A.R.M..

VI.- Respecte al desistiment del Sr. A.R.M., l'article 75 de la Llei sobre el contracte de treball evidència que el treballador pot rescindir unilateralment i sense preavís el contracte, sigui quina sigui la seva modalitat, en els supòsits següents: ...la falta o retard injustificat en el pagament del salari.... la manca d'afiliació del treballador a la CASS o el falsejament per l'empresari de les declaracions cursades a aquella... l'incompliment greu del contracte per part de l'empresari... tots motius contemplats en la carta de desistiment enviada pel Sr. A.R.M. a la societat A SL. És pacífic que l'empresa no va abonar al Sr. A.R.M. el salari corresponent als mesos de juny i juliol del 2006, abans el dia 23 d'agost del mateix any, en raó d'un període delicat econòmicament. L'obligació de pagar el salari constitueix el deure cabdal de l'empresari i el seu incompliment constitueix una infracció molt greu a la reglamentació laboral. Per tant, només una situació d'excepcional transcendència o un esdeveniment de força major és a dir imprevisible o previst però inevitable, com la destrucció total de l'empresa a conseqüència d'un sinistre, poden eximir del compliment del pagament del salari al treballador, i no dificultats conjunturals econòmiques de l'empresa, que sempre es poden superar per

altres mitjans que per impagaments o retards en el pagament parcial o total dels salaris deguts. En conseqüència, i sense que es faci necessari d'examinar els altres motius de desistiment contingut en la carta del treballador, l'impagament de la totalitat del salari del Sr. A.R.M., durant dos mesos consecutius, per motius econòmics, constitueix una causa justificada de desistiment del treballador, el que determina la condemna de l'empresa a indemnitzar el Sr. A.R.M. d'acord amb les disposicions dels articles 75 i 76 de la Llei sobre el contracte de treball.

VII.- Compte tingut que el Sr. A.R.M. va prestar els seus serveis a la societat A SL, li correspon percebre en concepte d'indemnització la quantitat de 2.500 €, ja que el mateix no acredita que el seu desistiment justificat, s'hagi produït amb circumstàncies particularment vexatòries degradants, o que hagin ofensat la seva dignitat humana, o encara suficientment greus, per originar una indemnització superior a l'habitual.

VIII.- La desestimació d'ambdós recursos determina de no fer especial imposició de costes de segona instància.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

Desestimar tant el recurs de la societat A SL, com el recurs del Sr. A.R.M.;

Confirmar la sentència de l'Hble. Tribunal Unipersonal de Batlles de data 27 de setembre del 2007 en tots els seus extrems; sense fer especial condemna en costes de segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-